

دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلیتکنیک تهران) دانشکده مهندسی برق

> پروژه کارشناسی گرایش مخابرات

ماشین های خودران-با استفاده از یادگیری تقویتی

> نگارش محمد رضیئی فیجانی

استادان راهنما دکتر وحید پوراحمدی و دکتر حمیدرضا امینداور

شهریور ۱۳۹۸

صفحه فرم ارزیابی و تصویب پایان نامه - فرم تأیید اعضاء کمیته دفاع

در این صفحه فرم دفاع یا تایید و تصویب پایان نامه موسوم به فرم کمیته دفاع- موجود در پرونده آموزشی- را قرار دهید.

نكات مهم:

- نگارش پایان نامه/رساله باید به زبان فارسی و بر اساس آخرین نسخه دستورالعمل و راهنمای تدوین پایان نامه های دانشگاه صنعتی امیرکبیر باشد.(دستورالعمل و راهنمای حاضر)
- رنگ جلد پایان نامه/رساله چاپی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا باید به ترتیب مشکی، طوسی و سفید رنگ باشد.
- چاپ و صحافی پایان نامه/رساله بصورت پشت و رو(دورو) بلامانع است و انجام آن توصیه می شود.

به نام خدا

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب **محمد رضیئی فیجانی** متعهد می شوم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب تحت نظارت و راهنمایی اساتید دانشگاه صنعتی امیر کبیر بوده و به دستاوردهای دیگران که در این پژوهش از آنها استفاده شده است مطابق مقررات و روال متعارف ارجاع و در فهرست منابع و مآخذ ذکر گردیده است. این پایان نامه قبلاً برای احراز هیچ مدر ک هم سطح یا بالاتر ارائه نگردیده است.

در صورت اثبات تخلف در هر زمان، مدرک تحصیلی صادر شده توسط دانشگاه از درجه اعتبار ساقط بوده و دانشگاه حق پیگیری قانونی خواهد داشت.

کلیه نتایج و حقوق حاصل از این پایاننامه متعلق به دانشگاه صنعتی امیرکبیر میباشد. هرگونه استفاده از نتایج علمی و عملی، واگذاری اطلاعات به دیگران یا چاپ و تکثیر، نسخهبرداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون موافقت کتبی دانشگاه صنعتی امیرکبیر ممنوع است. نقل مطالب با ذکر ماخذ بلامانع است.

محمد رضيئي فيجاني

امضا

نوسنده پایان نامه، درصورت تایل میتواند برای سیاسکزاری پایان نامه خود را به شخص یا اشخاص و یا ارگان خاصی تقدیم ناید.

نویسنده پایاننامه می تواند مراتب امتنان خود را نسبت به استاد راهنما و استاد مشاور و یا دیگر افرادی که طی انجام پایاننامه به نحوی او را یاری و یا با او همکاری نمودهاند ابراز دارد.

محد رضیئی فیجانی شهر پور ۱۳۹۸

چکیده

در این قسمت چکیده پایان نامه نوشته می شود. چکیده باید جامع و بیان کننده خلاصهای از اقدامات انجام شده باشد. در چکیده باید از ارجاع به مرجع و ذکر روابط ریاضی، بیان تاریخچه و تعریف مسئله خودداری شود.

واژههای کلیدی:

کلیدواژه اول، ...، کلیدواژه پنجم (نوشتن سه تا پنج واژه کلیدی ضروری است)

فهرست مطالب

سفحه		عنوان
١	گیری تقویتی با استفاده از gym	ا ياد
۲	۱ معرفی مفاهیم یادگیری تقویتی	1-1
۲	معرفی OpenAI gym معرفی	۲-۱
۲	۱-۲-۱ مقدمه	
۲	۲-۲-۱ نصب	
٣	ِ <mark>فی یادگیری ماشین</mark>	۲ معر
۴	٠ مقدمه	1-7
۴	۱-۱-۲ جایگاه یادگیری تقویتی در یادگیری ماشین	
۶	ننیاز های نصب و معرفی قسمت های مختلف	۳ پیش
٧	۱ نرمافزارهای کلی	1-4
٨	۲ پیشنیاز های پایتون	۲-۳
١.	اندازی و توضیح مختصری بر الگوریتم	۴ راه
17		۵ فنی
14	یه سازی و نتایج	۶ شب
۱۵	مراجعمراجع	منابع و
18		نمایه
۱۷	ه انگلیسی به فارسی	واژه نام
۱۸	په فارسي په انگلیسي	واژه نام

صفحا	فهرست اشكال				
۴		1-7			
۵		Y-Y			
۵		٣-٢			
۵		4-7			
٨	تقسیم بندی وظایف اصلی کد پایتون	۱-۳			

فهرست جداول

صفحه

جدول

فهرست نمادها

مفهوم نماد n فضای اقلیدسی با بعد $\mathbb{R}^n$ n بعدی $\mathbb{S}^n$ M بعدی-m M^m M وی هموار روی برداری هموار روی $\mathfrak{X}(M)$ (M,g) مجموعه میدانهای برداری هموار یکه روی $\mathfrak{X}^{\mathsf{I}}(M)$ M مجموعه p-فرمیهای روی خمینه $\Omega^p(M)$ اپراتور ریچی Qتانسور انحنای ریمان $\mathcal{R}$ تانسور ریچی ricمشتق لي L۲-فرم اساسی خمینه تماسی Φ التصاق لوی-چویتای ∇ لاپلاسين ناهموار Δ عملگر خودالحاق صوری القا شده از التصاق لوی-چویتای ∇^* متر ساساكي g_s التصاق لوی-چوپتای وابسته به متر ساساکی ∇ عملگر لاپلاس-بلترامی روی p-فرمها Δ فصل اول یادگیری تقویتی با استفاده از gym

- ۱-۱ معرفی مفاهیم یادگیری تقویتی
  - ۱-۱ معرفی OpenAI gym

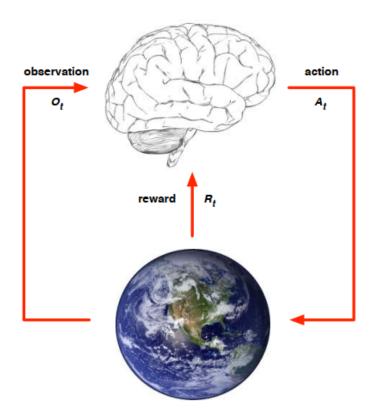
۱-۲-۱ مقدمه

پروژه gym از قوی ترین پروژه های Open AI میباشد.

۲-۲-۱ نصب

¹https://github.com/openai

فصل دوم معرفی یادگیری ماشین

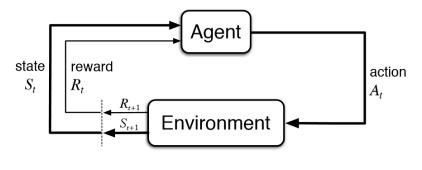

شکل ۲-۱:

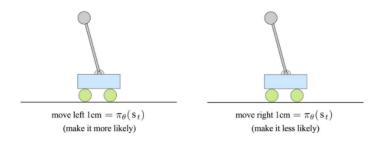
۱-۲ مقدمه

۱-۱-۲ جایگاه یادگیری تقویتی در یادگیری ماشین

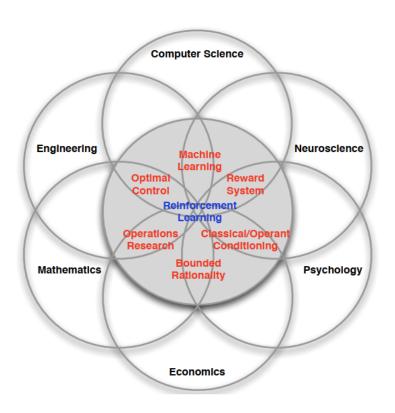
بسیاری از صاحب نظران یادگیری ماشین را

شکل ۲-۲:

شکل ۲–۳:

شکل ۲-۴:

فصل سوم پیشنیاز های نصب و معرفی قسمت های مختلف

۱-۳ نرمافزارهای کلی

در این پروژه از جهت آنکه نسخه قبلی و پیشینی برای آن نبوده است، به ناچار میبایست که کد آن از صفر تا صد آن به صورت دستی نوشته شود. از اینرو، پیچیدگی های بسیار فراوان را به طور خاص در پی داشت. ابزار های زیادی نیز بنابه شرایط در آن استفاده شد که ارتباط بین آن ابزار ها و اجزا، بر این پیچیدگی پیاده سازی طرح افزوده بود.

ابزار های اصلی و کلی که در این پروژه استفاده شده بود، عبارتند از:

- نرم افزار پریاسکن ^۱، نسخه 8.5.0
- نرم افزار متلب٬ ، نسخه R2017b
- زبان برنامه نویسی پایتون ، نسخه 3.6.9

بنابراین برای راه اندازی مجدد کد این پروژه لازم است که موارد بالا روی کامپیوتر شخص به صورت کامل نصب باشد.

همچنین لازم به ذکر است که برخی ابزارات دیگر نیز در این پروژه استفاده شده است که احتمالا با نصب موارد بالا دیگر نیازی به نصب آن ها به صورت جداگانه نیست. هدف این ابزار ها ایجاد اتصال بین اجزای اصلی گفته شده است. این گروه شامل موارد زیر هستند:

- سیمولینک^۳، جهت اتصال بین متلب و پری اسکن
- شبکه UDP ، جهت اتصال داده های پویا ^۵ بین پایتون و سیمولینک
- **موتور متلب^۶،** جهت اتصال داده های ساکن ۱ بین پایتون و سیمولینک

در این فصل جزئیات بیشتری در مورد لزوم و دلیل استفاده از این ابزار ها بررسی میشود.

¹PreScan

²Matlab

³Simulink

^۴برای این منظور از ماژول socket در پایتون استفاده شده است.

⁵Dynamic Data

⁶Matlab Engine

⁷Static Data

شکل ۲-۱: تقسیم بندی وظایف اصلی کد پایتون

۲-۳ پیشنیاز های پایتون

یادداشت -Y-Y. کد پایتون در این پروژه شامل دو قسمت کلی زیر می شود. این دو دسته در شکل -Y-Y مشخص هستند.

- ۱. دسته اول مربوط به آن بخش از پروژه است که وظیفه اصلی آن ارتباط پیدا کردن با محیط متلب و پری اسکن و ایجاد یک نوع واسط کاربری است. گرفتن و فرستادن اطلاعات مخصوص این قسمت است.
- ۲. دسته دوم با محیط و نحوه ارتباط آن کاری ندارد و تمرکز خود را برروی الگوریتم خود که در این
  جا از الگوریتم های یادگیری تقویتی استفاده شده است، قرار داده است.

دسته اول (سمت چپ تصویر ۲-۱) به پکیج های زیر احتیاج دارد:

matlab.engine ● time ● numpy ●

gym • os • socket •

اگر از آناکوندا^۸ برای پایتون استفاده می کنید غیراز دو بسته gym و matlab.engine به صورت پیش فرض نصب شده اند در صورت عدم نصب آن ها را با استفاده از ^{9} می توان نصب کرد.

بسته gym که در این فصل به تفصیل در مورد آن بحث شده است، به راحتی با همان دستور pip نصب می شود. اما نصب matlab.engine یا همان موتور متلب متفاوت است و نمی توان آن را نیز به همان روش نصب کرد.

دسته دوم شامل بسته های زیر است:

⁸Anaconda

مثلا بسته numpy را با استفاده از دستور pip install numpy نصب می توان کرد.

- gym[all] يا gym[atari]
  - tensorflow •
  - stable-baseline •

این بسته ها در لایه الگوریتم استفاده شده است.(در مورد این لایه در فصل ؟؟ بیشتر صحبت خواهد شد.) هر سهتای این بسته ها با همان دستور pip به راحتی نصب میشوند.

فصل چهارم راه اندازی و توضیح مختصری بر الگوریتم

[1]

فصل پنجم فنی

سلام

فصل ششم شبیه سازی و نتایج

منابع و مراجع

[1] R. S. Sutton and A. G. Barto, *Reinforcement Learning: An Introduction*. The MIT Press, second ed., 2018.

نمایه س سلام، ۲

واژهنامه انگلیسی به فارسی

A
رمافزار آناکوندا Anaconda
M
S

واژهنامه فارسی به انگلیسی

س						
م						
		 	 	• • •		
ن						
نرمافزار آناكونا	ندا	 	 nda	naco	Aı	